

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Ndz/1/2018
Identifikačné číslo spisu: 1018200434
Dátum vydania rozhodnutia: 24.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1018200434.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: 1/ Slovenský rybársky zväz, Andreja Kmeťa 20, Žilina, IČO: 00 178 209, 2/ Slovenský rybársky zväz, Mestská organizácia Sereď, Čepenská 2533, Sereď, IČO: 36 087 793, obaja zastúpení advokátskou kanceláriou VIA LEGE, s.r.o., Věterná 1093, Pata, IČO: 36 866 415, proti žalovanému: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Nám. Ľ. Štúra 1, Bratislava, IČO: 42 181 810, za účasti ďalších účastníkov správneho konania: 1/ Obec Dolná Streda, 925 63 Dolná Streda 650, právne zastúpená advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o. so sídlom Kadnárova 83, Bratislava, IČO: 47 232 765, 2/ Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Radničné nám. 8, Banská Štiavnica, 3/ A., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2913/2018-9.2 (1/2018 - rozkl.) zo dňa 15. marca 2018, o námietke zaujatosti vznesenej ďalším účastníkom konania v 1. rade Obec Dolná Streda voči senátu 6S Krajského súdu v Bratislave v zložení Mgr. Marián Degma, JUDr. Andrea Krišková, JUDr. Otilia Belavá, na vyššiu súdnu úradníčku Mgr. Máriu Kántorovú a súdnu tajomníčku Vieru Broschovú z rozhodovania a prejednávania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6S/50/2018, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Bratislave Mgr. Marián Degma, JUDr. Andrea Krišková a JUDr. Otilia Belavá n i e s ú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6S/50/2018.

O námietke zaujatosti vznesenej proti Mgr. Márii Kántorovej a Vieri Broschovej rozhodne po právoplatnosti tohto uznesenia predseda senátu vo veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6S/50/2018.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6S/50/2018 vzniesol ďalší účastník konania v 1. rade Obec Dolná Streda, za ktorú koná starosta obce PhDr. Mgr. Ľuboš Šúty (ďalej aj „sťažovateľ“) námietku zaujatosti doručенú Krajskému súde v Bratislave dňa 11.09.2018 na všetkých členov senátu Krajského súdu v Bratislave 6S v zložení Mgr. Marián Degma, JUDr. Andrea Krišková, JUDr. Otilia Belavá a na vyššiu súdnu úradníčku Mgr. Máriu Kántorovú a súdnu tajomníčku Vieru

Broschovú, nakoľko podľa jeho názoru existujú pochybnosti o ich nezaujatosti.

2. O dôvode na vylúčenie sudcov podľa § 90 ods. 2 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) sa dozvedel dňa 04.09.2018, keď mu bola doručená odpoveď na jeho sťažnosť od predsedu Krajského súdu JUDr. Sádovského, súčasťou ktorého bolo stanovisko JUDr. Otilie Belavej, v ktorom sa neuvádzala pravda a na základe toho v spojení s ostatným nadobudol dojem o rozdielnom zaobchádzaní s účastníkmi konania. Námietke zaujatosti predchádzala tiež sťažnosť na súdnu tajomníčku p. Vieru Broschovú, adresovanú predsedovi Krajského súdu v Bratislave a namietaný postup v súvislosti s administráciou spisu. Šetrením sťažnosti v časti týkajúcej sa manipulácie so spisom predseda krajského súdu požiadal o vyjadrenie aj predsedu senátu a členov senátu 6S. Vo veci referujúca sudkyňa JUDr. Otilia Belavá vo svojom vyjadrení zo dňa 27.08.2018 uviedla, že pokiaľ ide o písomnosti ďalšieho účastníka správneho konania 1/ Obce Dolná Streda, doručené súdu dňa 16.05.2018 a dňa 22.05.2018, ktoré neboli v čase nahliadnutia do spisu (dňa 19.06.2018 a dňa 24.07.2018) založené v spise, možno vzhľadom na manipulačnú prax so súpismi konštatovať, že v čase doručenia predmetných písomností sa v spisovej kancelárii spis nenachádzal (inak by písomnosti boli založené priamo do spisu), preto boli založené do pošty sudcovi. Časový interval počas ktorého bol spis v infocentre a čas, kedy boli písomnosti predložené sudcovi, sa objektívne zistiť nedá. V čase podania posudzovanej sťažnosti boli dotknuté listiny v kancelárii sudcu a založené do spisu. Skutočnosť, že k nezaloženiu písomností ďalšieho účastníka nedošlo úmyselne vyplýva aj to, že súčasťou nezaložených listín bolo i podanie právneho zástupcu žalobcov zo dňa 31.05.2018, ktorého súčasťou okrem iného bol aj prehľad výdavkov na zarybnenie revírov. Rozhodnutie o odkladom účinku súd vydal dňa 11.06.2018 a rozhodnutie o pribratí ďalšieho účastníka správneho konania súd vydal dňa 14.06.2018. JUDr. Belavá sa ďalej vyjadrila, že procesnému postupu súdu vo vzťahu k ďalším účastníkom konania, a to sa týka sťažovateľa - Obce Dolná Streda, je potrebné zdôrazniť, že ďalší účastník nevystupuje na strane žalobcu ani žalovaného a postavenie ďalšieho účastníka je sui generis. Sťažovateľ je názoru, že JUDr. Belavá na obhajobu toho, že písomnosti sťažovateľa neboli založené do spisu úmyselne uviedla, že v jej kancelárii sa nachádzalo aj vyjadrenie žalobcu k vyjadreniu MŽP SR zo dňa 31.05.2018 a nenachádzalo sa spolu s písomnosťami sťažovateľa pri ich nahliadnutí v spise (dňa 19.06.2018 a dňa 24.07.2018). Sťažovateľ je názoru, že JUDr. Belavá nehovorí pravdu, keďže uvedené vyjadrenie žalobcu k vyjadreniu MŽP SR zo dňa 31.05.2018 sa dňa 19.06.2018 pri nahliadnutí do spisu v spise nachádzalo, čo podstatne spochybňuje jej vyjadrenie na obhajobu stratených dokumentov, a potvrdzuje dôvodné podozrenie sťažovateľa zo zaujatosti senátu. Sťažovateľ poukazuje, že dôkazom toho, že sa uvedené vyjadrenie v spise nachádzalo je, že si tento dokument z nahliadnutia dňa 19.06.2018 odniesli, ešte v ten istý deň ho zástupca obce, ktorý bol nahliadnuť do spisu zaslal mailovou formou právnenému zástupcovi obce JUDr. Syrovému a do kancelárie starostu obce, takisto to dokazuje aj to, že tabuľky z vyjadrenia žalobcu zo dňa 31.05.2018 o zarybnení OR Dolnostredského, Obec Dolná Streda použila vo svojom návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia zo dňa 04.07.2018.

3. Sťažovateľ ďalej poukázal, že predseda senátu Mgr. Marián Degma a sudkyňa JUDr. Andrea Krišková, ako členka senátu vo svojom vyjadrení zo dňa 14.08.2018 zhodne skonštatovali, že „Manipulácia so spisom je plne v kompetencii administratívnych pracovníčok kancelárie sudcu, ktorému je spis pridelený, preto sa nedokážu vyjadriť k dôvodom, prečo materiál Obce Dolná Streda nebol súčasťou spisu pri nahliadnutí do spisu jej splnomocneným zástupcom“. Z tohto vyjadrenia sudcov senátu sťažovateľ nadobudol dojem, že senát rozhodol o priznaní odkladného účinku len na základe návrhu referujúceho sudcu a ani len náznakom nenaznačil, že by sa tak závažnými pochybeniami zaoberal. Senát nemal v rukách žiadny dôkaz o hroziacej škode Slovenskému rybárskemu zväzu, len tvrdenie žalobcu a napriek tomu rozhodol v neprospech Obce Dolná Streda, kde jej svojim rozhodnutím spôsobil okamžitú škodu, ktorú obec preukázala aj relevantnými dôkazmi.

4. Sťažovateľ v podanej námietke zaujatosti voči sudcom senátu Krajského súdu v Bratislave 6S popisuje aj dôvody podania sťažnosti na súdnu tajomníčku Vieru Broschovú predsedovi Krajského súdu v Bratislave.

5. Sudcovia Krajského súdu v Bratislave Mgr. Marián Degma, JUDr. Andrea Krišková, JUDr. Otilia

Belavá, vyššia súdna úradníčka Mgr. Mária Kántorová a súdna tajomníčka Viera Broschová v podaní zo dňa 11.09.2018 uviedli, že k veci ani k samotným účastníkom konania nemajú žiadny vzťah, okrem toho, že sú vo veci zákonnými sudcami a úradníkmi. Vo veci sa necítia byť zaujatí. Zároveň poukázali na to, že námietka zaujatosti smeruje proti procesnému postupu súdu.

6. Krajský súd v Bratislave podľa § 92 ods. 1 SSP predložil námietku ďalšieho účastníka v 1. rade spolu so spisovým materiálom Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o zaujatosti.

7. V zmysle § 97 ods. 1 zákona Národnej rady SR č. 162/2015 Z. z. (ďalej aj „SSP“) sudca správneho súdu je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, ich zástupcov alebo osobám zúčastnených na konaní, možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti, alebo ak konal, či rozhodoval vo veci ako zamestnanec orgánu verejnej správy.

8. Podľa § 87 ods. 3 SSP dôvodom na vylúčenie sudcu správneho súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

9. Podľa § 91 ods. 1 SSP námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa účastník konania dozvedel o dôvode, pre ktorý je sudca správneho súdu vylúčený. Na neskôr uplatnenú námietku zaujatosti správny súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému správnenému súdu nepredkladá.

10. Podľa § 91 ods. 3 SSP ak námietka zaujatosti spočíva v dôvodoch podľa § 87 ods. 3, správny súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému správnenému súdu nepredkladá.

11. Podľa § 96 SSP na vylúčenie súdneho úradníka, znalca, prekladateľa, tlmočníka, alebo iných zamestnancov správneho súdu sa primerane použijú ustanovenia o vylúčení sudcov. O vylúčení týchto osôb rozhoduje predseda senátu, ktorý vec prejednáva a rozhoduje.

12. V zmysle § 92 SSP správny súd predloží vec s vyjadrením namietaného sudcu nadriadenému správnenému súdu do siedmich dní od uplatnenia námietky zaujatosti.

13. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania.

14. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní (viď obdobne b/ a c/), d/ alebo rozhodovanie ako zamestnanec orgánu verejnej správy.

15. Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by (vzhľadom na jeho charakteristické znaky) pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

16. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

a) Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 87 až § 91 SSP predstavuje výnimku z

ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

b) Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami SSP, ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

17. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku).

18. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku).

19. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

20. Aj Ústava Slovenskej republiky deklaruje dva podstatné atribúty súdnictva v Slovenskej republike - nezávislosť a nestrannosť.

20.1 Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitým významom; označuje jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému), konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, jeho vedenia a kolektívu.

20.2 Nestrannosť sudcu je potrebné posudzovať vždy v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

21. Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva (o. i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup.

22. Podľa § 87 ods. 3 SSP dôvodom na vylúčenie sudcu správneho súdu nie sú okolnosti, ktoré

spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. „Postupom“ sa tu rozumejú procesné úkony sudcu pri vedení sporu a rozhodovaní právach a povinnostiach strán sporu. Pokiaľ toto ustanovenie vylučuje, aby námietka zaujatosti bola vyvodzovaná z toho, ako sudca procesne postupuje, bola by v rozpore s účelom uvedeného ustanovenia a dôvodom pre vylúčenie takéhoto sudcu nemôžu byť okolnosti spočívajúce v jeho administratívnom postupe. Z obsahu spisu nevyplýva ani žiadny dôvod pre spochybnenie pravdivosti vyjadrenia sa samotných sudcov senátu 6S, v zmysle ktorého nemajú vzťah k účastníkom konania, okrem toho, že sú vo veci zákonnými sudcami a úradníkmi.

23. Čo sa týka vylúčenia súdnej tajomníčky p. Viery Broschovej a vyššej súdnej úradníčky Mgr. Márie Kántorovej, s poukazom na ust. § 96 SSP na ich vylúčenie sa primerane použijú ustanovenia o vylúčení sudcov a o ich vylúčení rozhoduje predseda senátu, ktorý vec prejednáva a rozhoduje podľa predchádzajúcich ustanovení SSP.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 92 SSP rozhodol tak, že sudcovia senátu 6S Krajského súdu v Bratislave Mgr. Marián Degma, JUDr. Andrea Krišková a JUDr. Otilia Belavá nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6S/50/2018, vzhľadom k tomu, že na ich vylúčenie nevidel žiadne existujúce dôvody a tiež s poukazom na ust. § 87 ods. 3 SSP že dôvodom na vylúčenie sudcu správneho súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

25. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.